

3. creația lirică cu argumentul ideatic de sorginte literară; 4. opera și baletul pentru copii“. În continuare vorbitorul s-a referit la unele probleme de valorificare, înnoire și receptare ale acestor genuri aflate azi (cf. Pascal Benteoiu) în „Criză? — dar în același timp (într-o) fantastică vitalitate“.

În intervenția sa, muzicologul *Enea Borza* din Cluj s-a referit la „Noi creații românești în interpretare recentă pe podiumul clujean și receptarea lor de către public“ subliniind buna primire de care se bucură în orașul gazdă al simpozionului creația românească valoroasă, în interpretările de înalt nivel de care are parte în majoritatea cazurilor.

În încheierea luărilor de cuvânt, muzicologul Gheorghe Firca a adâncit cadrul teoretic-științific al problemei relației dintre creator-interpret și public cu incursiuni într-o serie de metode noi de investigație muzicologică: teoria comunicării, semiologiei, probleme de structură și aspecte de semanticiă muzicală.

Lucrările simpozionului s-au dovedit de real interes — după cum a reieșit și din cuvântul de încheiere rostit de muzicologul Romeo Gircoiașiu — și, în consens cu asistența, socotim că această remarcabilă acțiune se cere permanentizată în toate edițiile viitoare ale Festivalului „Toamna muzicală clujeană“ spre a-i oferi un plus de strălucire și problematică.

N. B.

Festivalul cîntecului ostășesc la a șasea ediție

În primitoarea sală a Radiodifuziunii s-au desfășurat în zilele de 10, 11 și 12 octombrie concertele Festivalului cîntecului ostășesc, creat de conducerea superioară a armatei în scopul promovării unor piese menite a îmbogăți repertoriul muzical destinat tineretului aflat sub drapel. Bazat pe un concurs preliminar, la care s-au prezentat peste două sute de lucrări de compozitori profesioniști și amatori, civili și militari deopotrivă, gala laureaților a prezentat juriului și publicului cele douăzeci și șapte de melodii încununată cu premii și mențiuni la categoriile marșuri, cîntece patriotice și cîntece de muzică ușoară.

Concertul final, susținut de formații corale ale armatei, de soliști vocali și de Orchestra de estradă a Radioteleviziunii, a demonstrat varietatea inspirației și a soliștilor aflate de compozitori în finisarea cîntecelor destinate ostașilor. De la piesele în ritm de marș și cîntecele cu intonație concertistică, la cele de muzică ușoară, toate s-au axat — atît prin textul lor, cît și prin ritm, tempo, melodie și ethos — pe specificul armatei, slujind astfel deplin ideea festivalului și scopul concursului.

Premii și mențiuni au fost atribuite, la capitolul marșurilor ostășești, pieselor *Ostași ai vremii noastre*, de Radu Șerban, text de Gheorghe Vilcu (premiul I),

Ani frumoși din ostășie de lt. col. Ion Pelearcă (premiul II), *La cazarmă sună goarna* de Victor Popescu, text de Angel Cîrstea (premiul III), *Înainte, pas întins* de Gheorghe Șoima (Premiul Institutului de cercetări etnologice și dialectologice), *Trec studentele-ostași* de serg. maj. Mihai Cotruș, text plut. maj. Marius Nica (premiul C.C. al U.T.C.), *Bună dimineața* de Dan Mizrahi, text de Eugen Rotaru, *Jurămînt* de Mircea Stan, text de Ioanid Romanescu, *Ostași ai României* de Ștefan Andronic, text de Ion Socol (mențiuni). La categoria cîntecelor patriotice au luat premii și mențiuni *Baladă pentru Ștefan cel Mare* de Gheorghe Bazavan, text de Ioan Meîțoiu (premiul I), *Ostași mereu la datorie* de Iovan Miclea, text N. Constantinescu (premiul II), *Aviatorii* de Ștefan O. Ciutac, text lt. col. Călin G. Ionescu (premiul III), *Sub al țării tricolor* de Cornel Arion, text de N. Constantinescu (premiul C.C.E.S.), *De la Dunăre la mare* de Dan Beizadea, text Petre Idrițeanu (premiul Uniunii compozitorilor și muzicologilor), *Vatra mea de dor și cînt* de Ctin. Romașcanu, text de Nicolae Dumbravă (premiul Uniunii scriitorilor), *Poartă școala noastră nume de erou* de maior Ion Ursu, text de lt. Emil Almășan, *Sîntem constructorii militari* de Iacob Ciortea, text de Angel Cîrstea, *Fruntea sus, soldat!* de Vasile Tudose, text de Vasile Speranța (mențiuni).

Partea a doua a galei laureaților a prezentat melodii de muzică ușoară distinse cu premii și mențiuni: *Două iubiri* de Ion Cristinoiu, text de Angel Grigoriu (premiul I), *Ești ostaș la datorie* de Temistocle Popa, text de Mircea Blok (premiul II), *Visul meu* de Marcel Dragomir, text de Romeo Iorgulescu (premiul III), *Voi apăra pămîntul tău, iubită țară* de Ionel Tudor, text de Romeo Iorgulescu (premiul M.I.), *Țară scumpă ești la tine-acasă* de cpt. Teodor Moisescu, text de lt. col. Călin G. Ionescu (premiul Consiliului național al Organizației pionierilor), *Elev de școala militară* de Marius Țeicu, text de Petre Nicolae (Premiul Biroului U.T.C. al Consiliului politic superior al armatei), *Acolo, undeva* de Aurel Giroveanu, text de Angel Grigoriu, *Eterna primăvară* de Dan Bălan, text de Mircea Blok, *Ce frumoase-s fetele* de Ion Badea, text de Ion Cozmei, *Șoimi de-argint* de Florentin Delmar, text de Jean Ghelieuc (mențiuni).

Ca în orice concurs, au existat și de astă dată diferențe în nivelul artistic al pieselor, în reușita compozitorilor și autorilor de versuri de a realiza deplina sudură între muzică și text. În categoria reușitelor am menționa piesele lui Radu Șerban, Gheorghe Șoima, Dan Mizrahi, Mircea Stan (marșuri), Gheorghe Bazavan, Ștefan O. Ciutac, Dan Beizadea, Ion Ursu (cîntece patriotice), Ion Cristinoiu, Temistocle Popa, Marcel Dragomir, Marius Țeicu, Aurel Giroveanu, Florentin Delmar (muzică ușoară). Fără ca piesele nemenționate să nu-și fi meritat în întregime trofeele dobîndite după o temeinică deliberare a juriului de specialiști.

Pe lângă cîntecele premiate de concursul-festival, interpretarea dată de formațiile corale ostășești — corul Școlii militare de muzică, dirijor Ion Golcea; corul de femei-ofițeri ai Casei centrale a armatei, dirijor Silvia Secrieriu; corul Regimentului de

gardă, dirijor cpt. Tudor Chiva; corul ostășesc „Albatrosul”, dirijor plut. adj. Marin Hudițeanu; corul și orchestra Ansamblului artistic „Doina” al armatei dirijori col. Sergiu Eremia, cpt. Constantin Popovici și Gheorghe Popescu — a contribuit în bună măsură la nivelul artistic al concertelor și, în ultimă instanță, la succesul de public al cîntecelor.

La capitolul muzicii ușoare, Orchestra de estradă a Radioteleviziunii, dirijată de Sile Dinicu, a asigurat pieselor o excelență prezentare, acompaniind soliști ca Mirela Voiculescu, Liana Lungu, cvintetul „Luchian”, Cornel Constantiniu, George Enache, Dorin Anastasiu ș.a.

George SBĂRCEA

„Capodopere ale muzicii și literaturii universale”

Primul concert pe care orchestra și corul Radioteleviziunii l-au susținut în capitală, pe familiara „scenă de joi”, atrăgea atenția din mai multe puncte de vedere. Întrucît deschiderea propriu-zisă a stagiunii s-a oficiat în această toamnă într-un alt cadru decît cel cu care se obișnuiseră melomanii bucu-reșteni — și anume pe marea platformă industrială Pitești — primul concert de joi a jucat rolul unei deschideri „particulare” a stagiunii pentru publicul capitalei, public pentru care invitațiile muzicale în studiourile din strada Nuferilor au devenit repere culturale săptămînale. Nu întîmplător, cred, ciclul programatic „Capodopere ale muzicii și literaturii universale” a fost preferat pentru a marca acest moment al reimplicării în realitatea stagiunii, ideea de *capodoperă* recondiționîndu-și în mod constant mirajul și exercitînd supremația perfecțiunii recunoscută ca atare asupra multitudinii de gesturi artistice perfecționabile sau anonime.

Tipul de capodoperă la care se referă însă ciclul citat nu aparține doar muzicii sau doar literaturii, ci este rezultanta unui proces de intersectare a celor două domenii de referință. De regulă actul muzical-componistic unează celui literar, redimensionîndu-l, dîndu-i pregnanță, ampoare, dezvoltîndu-l sau esențializîndu-l, continuîndu-l sau preluîndu-l (tematic, ideatic), însoțind pur și simplu textul literar sau uitîndu-l după punctul final al partiturii (și undeva, în dosarele istoriei muzicii va fi amintit un pretext literar...). În apropierea unora din ipostazele acestui tip de dublă genăză a *capodoperei* ne-am aflat recent, în cadrul concertului amintit mai sus. În primul rînd, *muzica de scenă* exemplificată prin două prea bine cunoscute creații romantice. Muzica la piesa *Visul unei nopți de vară* a fost scrisă de Mendelssohn-Bartholdy în ideea de a însoți muzical episoadele celebrei comedii shakespeariene; *Uvertura* împreună cu alte fragmente extrase din muzica de scenă (compusă mult mai tîrziu) s-au detașat de suportul literar — de astă dată, greu de uitat! — urmîndu-și în mod strălucit și elocvent, destinul strict muzical. Muzica lui Grieg scrisă chiar pentru premiera poemului dra-

matic *Peer Gynt* de Ibsen a avut succes deplin ca muzică de scenă, partitura muzicală concurînd textul dramatic ca popularitate. Pentru ca să dea muzicii independență (textul poetic al lui Ibsen însoțește adesea muzica prin rostirile personajelor dramei), compozitorul însuși a extras și tipărit, din cele 23 de fragmente cu soliști, cor și orchestră, două suite simfonice devenite în timp celebre.

Ordinea în relația generativă cuvînt-sunet se inversează în *Fantezia pentru pian, cor și orchestră* de Beethoven, muzica fiind aceea care l-a inspirat pe poetul Kuffner în a scrie partea poetică în secțiunea cu cor; același fond de adînc și totodată expresiv umanism care iradiază, entuziasmant, copleșitor, din muzica Titanului, l-a îndemnat pe poetul contemporan Johannes Becher să scrie un text nou, cu o mai mare putere de rezonanță. Versiunea românească a textului așa cum l-am auzit cîntat în concert nu ni se pare a se ridica la nivelul muzicii — care singură grăiește (!) mai convingător.

Ipostaza cea mai echilibrată a dublei geneze a capodoperelor muzical-literare rămîne teatrul muzical: cuvîntul își păstrează greutatea inițială în intima formulare a edificîului artistic; în egală măsură generatoare și structurale, cuvîntul și sunetul există doar împreună, motivîndu-se reciproc, împletindu-și același destin. *Capodopera* s-a numit de astă dată *Gedip*, tragedia lirică a lui George Enescu.

Dacă din monumentala operă enesciană nu au fost cîntate decît două momente, „Aria sfinxului” și „Scena încoronării” (selecția a fost în deplin acord cu tonalitatea concertului!) în schimb, în cazul celor două muzici romantice de scenă, numărul fragmentelor care alcătuiau de obicei versiunile de concert a fost lărgit, pentru a oferi ascultătorilor o imagine cît mai completă (și adevărată) a partiturilor.

Un alt merit al concertului în cauză constă în readucerea în prim-planul actualității a compozițiilor pentru soliști, cor și orchestră — un ansamblu vocal-instrumental amplu, pretențios, dar de o bogăție timbrală și o forță emoțională aparte. Corul Radioteleviziunii, pregătit de dirijorul Aurel Grigoras, și-a interpretat cu siguranță și sensibilitate rolul important care i-a fost încredințat în tălmăcirea tuturor celor patru lucrări din program. De altfel întreaga „distribuție” a fost gîndită la nivelul capodoperelor interpretate! Soprana Sanda Șandru se integrează contextului feeric al celor două muzici de scenă, prezența sa (vocală și nu numai) vibrînd nuanțat la impulsurile lirismului romantic. Se poate spune că Adina Iurașcu a creat un rol în „Aria Sfinxului” din tragedia lirică *Oedip*, răspunzînd perfect, cu trăirea-i pasională, ardentă, și cu inegalabila-i voce, momentul de intens dramatism al confruntării cu *Oedip*, cu *Omul*. Replica lui Pompei Hărășteanu în rolul lui *Oedip* — mistuitoare căutare a certitudinilor! — a fost convingătoare. Ca de fiecare dată, participarea în concert a pianistului Valentin Gheorghiu a fost o bucurie auditivă.

Dar rolul cel mare, decisiv în întreaga mișcare sonoră a ansamblului de voci și instrumente, rămîne cel al dirijorului: Iosif Conta, ajuns la momentul clasic al exprimării sale dirijorale, cînd se poate